

ALAMOMIN TASHIN KIYAMA

Manufofin huɗubar

- Cusa imani da Allah da ranar lahira a zukata.
- Umarni a kan ayyukan kwarai da ribatar lokaci
- Faɗakar da mutane dangane da kusantowar alkiyama.
- Jan-kunne game da fitintinu da kuma hanyoyin kauce musu.
- Bayanin wasu daga cikin alamomin tashin Kiyama.

Huɗuba Ta Farko

Dukkan yabo da godiya da kirari sun tabbata ga Allah, taimakonsa da gafararsa muke nema, kuma muna neman tsarin da daga sharrin kawukanmu da munanan ayyukanmu. Wanda Allah ya shiryar babu mai batar da shi, wanda kuma ya batar to babu mai shiryar da shi. Kuma ina shaidawa babu abin bauta da gaskiya sai Allah, shi kaɗai ne ba shi da abokin tarayya. Kuma ina shaidawa cewa, Annabi Muhammadu bawansa ne manzonsa ne. (Yaku waɗanda suka yi imani ku ji tsoron Allah yadda ya cancaci a ji tsoronsa, kada ku mutu face kuna musulmi). (Ya ku mutane ku ji tsoron Ubangijinku wanda ya halicceku daga rai guda ɗaya, kuma ya ya halicci matarsa daga gare shi, kuma ya yada maza da mata daga garesu (su biyu). Ku ji tsoron Allah wanda kuke yiwa junanku magiya da shi, (kuma ku kiyaye) zumunci. Lalle Allah mai kula ne da ku). (Yaku waɗanda suka yi imani ku ku ji tsoron Allah kuma ku faɗi magana ta daidai. Sai Allah ya gyara muku ayyukanku, kuma ya gafarta muku zunubbanku. Wanda ya bi Allah da Manzonsa haƙiƙa ya rabauta rabauta mai girma). Bayan haka, lalle mafi gaskiyar magana maganar Allah, kuma mafi kyawon shiriya shiriyar Annab Muhammadu (ﷺ). Kuma mafi shirrin al'amura (a addini) kaɗagaggunsu, kuma duk wani kaɗaggen abu (a addini) bidi'a ce, duk wata bidi'a bata ce, duka wani bata kuma yana wuta".

Bayan haka:

Ya ku musulmai! Matashiyar maganarmu a yau, tana da girma, magana ce da ta shafi gaibu, wato maganna a kan alamomin tashin Kiyama. Allah yana cewa,

﴿ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ ذِكْرُهُمْ ﴾ [محمد: ١٨].

(Ba komai suke suke jira ba, face sa'a ta zo musu babu zato, babu tsammani. Haƙiƙa alamominta sun riga sun zo, to yaya za su yi idan wa'azinta ya zo musu?).

A cikin hadisin Jibril, sananne, wanda Imam Muslim ya rawaito, yana cewa, "Ka ba ni labari a kan imani." Sai ya ce, "Imani shi ne, ka bayar da gaskiya ga Allah da mala'ikunsa da littattafansa da manzanninsa da ranar karshe, kuma ka ba da gaskiya da kaddara, mai daɗi da mara daɗi."

An karfo daga Huzaifa bin Usaid, ya ce, “Wata rana mun kasance muna zaune, muna hira a inuwar wani daki na Manzon Allah (ﷺ), sai muka ambaci sa’a, sai muryoyinmu suka daukaka, sai Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Alkiyama ba za ta kasance ba, ko ba za ta tsaya ba, har sai alamomi guda goma sun kasance gabaninta...” har zuwa karshen hadisin. [Abu Dawud ya ruwaito].

Sanin lokacin tashin kiyama na daga cikin abin da Allah ya bar wa kansa sani. Allah yana cewa,

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً يَسْتَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٧٧﴾﴾ [الأعراف: ١٧٧].

(Suna tambayar ka game game lokacin tashin kiyama. Yaushe ne za ta tsaya?)

Ka ce, “Iliminta na wurin Ubangijina, babu wanda yake bayyana da lokacinta, sai shi. Ta nauyaya a sama da kasa, ba za ta zo muku ba, face babu zato, babu tsammani. Suna tambayar ka, kamar kai masani ne gare ta. Ka ce, “Kadai dai, saninta na wurin Allah, sai dai da yawa mutane ba su sani ba).

Kuma ya ce,

﴿يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿١٦٣﴾﴾ [الأحزاب: ١٦٣].

(Mutane suna tambayar ka game da alkiyama. Ka ce, “Saninta na wajen Allah. Me ya sanar da kai, wata kila sa’a za ta zama kusa?) .

Kuma ya ce,

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٤﴾ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْهَبَهَا ﴿٤٤﴾﴾ [النازعات: ٤٢ - ٤٤].

(Suna tambayar ka game da sa’a, yausha ne za ta tsaya? Me ya hada ka da zmbaton ta? Zuwa ga Ubangijinka matukarta take).

Kuma yayin da mala’ika Jibrilu ya tambayi Manzon Allah (ﷺ) lokacin tashin kiyama, sai ya ce, “Wanda ake tambaya a kanta, bai fi mai tambayar sani ba.” [Muslim ya rawaito shi].

Ibni Rajab, Allah ya ji kan sa yana cewa, "Abin da yake nufi, ilimin halitta baki daya kan lokacin sa’a daya yake, abin da yake nuna Allah ne ya kebanta da sanin lokacinta".

Imamu Ahmad ya rawaito hadisi daga Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Ranar da aka yi isra’i da ni, na hadu da Ibrahim da Musa da Isa, sai suka ambaci tashin kiyama, sai suka mayar da lamarinsu ga Ibrahim. Sai ya ce, “Ba ni da masaniya a kanta.” Sai suka mayar da lamari ga Musa. Sai ya ce, “Ba ni da sani a kanta.” Sai suka mayar da lamari ga Isa. Sai ya ce, “Amma lokacin aukuwarta, babu wanda ya san haka, sai Allah. Kuma yana cikin abin da Allah ya yi mini alƙawari, cewa Dujal zai fito tare da ni, akwai sanduna guda biyu, idan ya gani, sai ya narke, kamar yadda dalma take narkewa.” Ya ce, “Sai Allah ya halakar da shi.”

Hakika ayoyin Alkur’ani da hadisan Ma’aiki sun yi nuni a kan karantuwar sa’a da kusancinta. Allah yana cewa,

﴿اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾﴾ [الانبیاء: ١].

(Hisabin mutane ya kusa, su suna cikin gafala, suna ba da baya).

Kuma Ubangiji ya ce,

﴿ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴾ [الأحزاب: ١٣].

(Me ya sanar da kai cewa wata kila sa'a ta kasance kusa?).

Kuma Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “An aiko ni, alhali ni da sa'a muna kamar haka.” Ya yi nuni da yatsunsa, yana miƙe su. [Bukhari da Muslim suka rawaito shi]

Haƙiƙa alamomin tashin ƙiyama sun rabu guda biyu: Kanana da manya. Kanana su ne wanda za su zo tsawon lokaci, kafin tashin ƙiyama, kuma za su zamo cikin abin da aka saba da shi a rayuwa, yau da kullum. Wasu daga cikin ƙananan, za su iya bayyana tare da manyan alamomin, ko bayan bayyanarsu. Su kuwa manyan, su ne alamu, wanda za su bayyana dab da sa'a, kuma abubuwa ne da ba a saba da su ba a rayuwa: Kamar bayyanar Dujal, da makamancin haka. Amma ta fuskar bayyanarsu, iri uku ne: Na ɗaya, wanda sun bayyana, sun wuce; na biyu, sun bayyana, kuma suna ta haɓaka; na uku, wanda har yanzu ba su bayyana ba. Daga cikin ƙananan alamomin, akwai aiko Manzon Allah (ﷺ), saboda hadisin Sahl (RA) ya ce, “An aiko ni, ni da sa'a, muna kamar haka.” yana nuni da yatsunsa, yana miƙe su. [Bukari da Muslim suka ruwaito].

Kuma haka mutuwarsa, saboda hadisin Auf bin Malik (RA), ya ce, “Ka lissafa abubuwa guda shida a gabanin sa'a: Na farko, mutuwata.” Sannan ya ambaci sauran. [Bukhari ya rawaito shi]. Da mutuwarsa ne wahayi ya yanke. Kamar yadda Ummu Aiman ta faɗawa Abubakar da Umar cikin amsar da ta ba su lokacin da suka ziyarce ta a gidanta bayan mutuwar Annabi. (ﷺ) [Muslim ne ya ruwaito].

Daga ciki alamomin alkiyama, akwai bayyanar fitintinu masu girma, wanda ƙarya za ta cudanya da gaskiya, imani ya riƙa reto a cikin zukata, mutum ya wayi gari yana musulmi, kafin rana ta faɗi, ya kafirta. Abu Musa ya rawaito cewa, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Gabanin sa'a, akwai fitintinu, kamar yankin dare mai duhu. Mutum zai wayi gari a cikinsu, yana mumini, amma yamma ta yi, ya zama kafiri, ko kuma da yamma yana mumini, ya wayi gari ya zama kafiri.” [Ahmad da Abu Dawud da Ibn Majah ne suka ruwaito].

Yana daga cikin alamomin, bayyanar wata wuta a yankin Hijaz (Makka da Madina). Abu Huraira ya rawaito, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Sa'a ba za ta tsaya ba, har sai wuta ta fito a yankin Hijaz wacce za ta haskaka wuyayukan rafuma a Busra.” [Muslim ya rawaito shi]. Kuma wannan wuta ta bayyana a tsakiyar ƙarni na bakwai, a shekara ta 654. Wuta ce gagaruma, malamai da suka ga zamaninta, sun kawo labarinta, kamar yadda Ibn Kasir ya yi a cikin littafinsa Al-Bidaayah Wan-Nihaayah.

Yana daga cikin alamomin, tozarta amana. An karbo daga Abu Huraira, ya ce Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Idan aka tozarta amana, ka jira sa'a.” [Bukhari ya rawaito shi]

Allah ya albarkance mu, ni da ku, cikin Alƙur'ani mai girma, kuma ya amfane mu, ni da ku, da abin da yake cikinsa na ayoyi da wa'azi mai azanci. Shi majiɓincin haka ne, kuma mai iko a kan haka.

Huduba Ta Biyu

Godiya ta tabbata ga Allah, Ubangiji talikai. Tsira da aminci su tabbata ga Manzon Allah (ﷺ).

Bayan haka, ya ‘yan uwa! Yana daga cikin alamomin sa’a kanana, yaduwar neman mata da fitsara. Manzon Allah (ﷺ) yana cewa, “Na rantse da wanda raina yake hannunsa (Allah), wannan al’umma ba za ta kare ba, har sai mutum ya shimfiɗe mace a kan hanya (zai yi lalata da ita), zaɓaɓɓun cikinsu a wannan lokaci, shi ne wanda zai ce, “Ina ma ka sa ta a bayan katanga.” [Abu Ya’ala ya rawaito shi].

Yana daga cikin alamominta, kiske kasa da rikida halitta da jifa. Kuma yana daga ciki, baiwa ta haifi uwar gijiyarta; ka ga mutane marasa takalmi, talakawa, suna gasar gina gidaje masu tsawo. An karɓo daga Sahl ibn Sa’ad cewa, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “A karshen zamani, za a samu kiske kasa, da jifa, da rikida halitta.” Sai aka ce, “Yaushe hakan zai faru, ya Ma’aikin Allah?” Sai ya ce, “Idan dai kada-kade suka bayyana, da ‘yan mata masu wafe-wafe”. [Tabarani ya rawaito shi].

A cikin hadisin Jibril shahararren nan, ya ce, “Ka ba ni labarin alamominta.” Sai ya ce, “Baiwa ta haifi uwargidanta, ka ga marasa takalmi, masu tafiya tsirara, talakawa, masu kiwon awaki, suna gasar gina dogayen benaye” [Muslim ne ya rawaito shi].

Yana daga cikin alamomin, bayyanar karyar, da kusancin kasuwanni. An karɓo daga Abu Huraira (RA) ya ce, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, “Sa’a ba za ta tsaya ba, har sai fitintinu sun bayyana, karyar ta yawaita, kuma kasuwanni su yi kusanci da juna.” [Imam Ahmad ya rawaito shi]

Ya ku ‘yan uwa musulmai! Wadannan kadan kenan daga alamomin tashin kiyama kanana. Amma manyan su ne, wanda bayansu za a yi tashin kiyama. Daga ciki, akwai fitowar Yajuju da Majuju. Allah yana cewa,

﴿ حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴾ [الأنبياء: ٩٦].

(Har sai sanda aka buɗe Yajuju da Majuju, alhali suna ta gangarowa daga kowane tudu).

Daga ciki kuma, akwai fitowar dabba daga kasa, wadda za ta riƙa yi wa mutane magana. Allah ya ce,

﴿ وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴾ [النمل: ٨٢].

(Idan zance ya tabbata a kansu, sai mu fito musu da wata dabba daga kasa, tana yi musu magana, “Lallai mutane sun kasance ba sa sakankancewa da ayoyinmu.”).

An karɓo daga Huzaifa bn Usaid, ya ce, Manzon Allah (ﷺ) wata rana, ya leko daga daki, alhali muna tattaunawa a kan tashin alkiyama. Sai ya ce, “Alkiyama ba za ta tsaya ba, har sai kun ga alamomi guda goma: Hudowar rana daga yamma, da Dujjal, da hayaki, da dabba, da yajuju da majuju, da fitowar Annabi Isa (AS), da kifar da kasa guda uku: kifarwa ta gabas, kifarwa ta yamma, da kifarwa ta tsibirin larabawa. Da wuta da za ta fito daga tsakiyar birnin Adn, za ta kora mutane zuwa

matattara, ta kwana da su, idan sun kwana, kuma ta yi kailula da su, idan sun yi kailula.” [Ibni Majah ya rawaito shi]

Ya ku bayin Allah! Wadannan wasu kenan daga cikin alamomin tashin alkiyama, kanana da manya. Shin mun shirya wa tashin alkiyama? Me muka aikata, don tunkarar wannan rana mai tsoratarwa? Shin yanzu, ba ma koma zuwa ga Allah ba, mu nemi gafararsa?

﴿ اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ﴾ [الحديد: ١٦].

(Har yanzu lokaci bai yi ba ga wanda suka ba da gaskiya, zukatansu su risina ga ambaton Allah, da abin da ya saukar na gaskiya?).

Ku sani, ya bayin Allah! Lallai aukuwar mafi yawan alamomin tashin kiyama kanana, yana nuna kusancin aukuwar manya, wanda idan suka auku, tashin alkiyama ya zo. Don haka, ku ji tsoron Allah, ya bayin Allah, ku inganta ayyukanku, ku yi tanadi da ranar tashin alkiyama, ku sani lallai sa'a tana nan tafe, babu kokwanto a cikinta.

Ya Ubangiji! Ka daukaka musulunci da musulmai, ka kaskantar da kafirci da kafirai, ka kuma rushe ma'kiya addininka.